

fatte Tid, men saadanne Omstændigheder skulle i alt Fald bevises at være tilstede, forinden der kan være Grund til at udsætte Leveringen ud over den fastsatte Tid, og med Hensyn til Controllen, da ere Bestemmelserne i Skjødets ingenlunde saa slappe, som man har villet give det Udseende af. Det er ikke blot efter Diemaal, der skal leveres, thi det hedder udtrykkeligt, at Baabnene skulle være gjorte af forsvaerligt Materiale, og forøvrigt være besundne gode og dygtige; saa kan man tage det efter Diemaal; men hvorledes man kommer til at erkende, at Baabnene ere gode og dygtige, efter hvilken Maalestof dette skeer, staaer der intet Ord om. Der er altsaa, saavel med Hensyn til Prisen, som med Hensyn til Tiden og Controllen, de fornødne Bestemmelser tilstede for at sikkre Staten gode Baaben til en anstændig Pris. Der er nu indvendt, ja, det er heller ikke saameget det oprindelige Retforhold, som senere tilkomne Overenskomster, Contracter og andre Actstykker, der forstyrre Forholdet. Denne Betragtning er navnlig fremhævet af det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (H. Hage), at, naar det oprindelige Forhold laa i sin Reenhed for, var han ikke bange for at lade Forholdet vedblive at bestaae, som det nu er, men da Regjeringen ved senere Bestemmelser har forqvælet det, er det navnlig at flere Grunde træde til for at faae det aflost. Det ærede Medlem nævnte saaledes en Overenskomst af 1860, hvori det hedder, at Commissionen, der var nedsat, kunde bestemme, at der skulde anskaffes Maskiner for indtil 1000 Rd. i Løbet af 5 Aar, og det ærede Medlem føiede til, at, naar man ikke kunde stille stærkere Fordringer til Fabrikken i den nuværende Tid, end at den skulde anskaffe Maskiner for 1000 Rd. i Løbet af 5 Aar, saa vilde Enhver see, at den ikke fulgte Skridt med Tiden. Dertil skal jeg bemærke, at det kun er nævnt, at denne Commission, som den der foreslaaes sammensat, efter sit eget Skjøn kan paalægge Fabrikken at købe Maskiner til 1000 Rd., men det er en Bestemmelse, der selvfølgelig ikke har nogen som helst bindende Betydning for fremtidige Contracter, og det har ogsaa senere vist sig, navnlig derved, at da den sidste Bestilling paa Remingtongeværet

kom til Fabrikken, maatte den anskaffe Maskiner til en meget betydelig Værdi, aldeles afseet fra den af det ærede Medlem nævnte Bestemmelse i Overenskomsten. Med Hensyn til Forudbetalingen af de tre Fjerdedele, da er der ikke Noget, som forpligter dertil i Almindelighed, det er jo kun af Hensigtsmæssighedshensyn, at man har bevilget dette paa Grund af de store Forandringer, man er gaaet til i de senere Aar fra det ene Nye til det andet, og paa Grund af, at Fideicommisset ikke har havt den fornødne Driftscapital, thi vel eier det Capitaler, men Justitsministeren negter det at røre derved til Anvendelse som Driftscapital. Det har altsaa vist sig at være i Regjeringens Interesse selv at hjælpe Fabrikken frem med Driftscapital, men disse Bestemmelser kunne jo forandres ved nye Contracter, naar Sagen kommer mere i No, og der kan arbeides efter et bestemt System. Forholdet vil altsaa være dette, at Fabrikken kan levere tilstrækkelig gode Baaben og skal levere dem til passende Pris inden en passende Tid. Under disse Betingelser vil man altsaa kunne fortsætte det bestaaende Forhold, men jeg gjentager, hvad jeg i et tidligere Foredrag tillod mig at bemærke, at det er sandsynligt, at det er til Gavn for Staten, at Forholdet hæves, men det er ligesaa sandsynligt, at det er til Gavn for Fabrikken og til ligesaa stor Gavn for Fabrikken, som for Staten. Hvorfor skal man betale Fabrikken 100,000 Rd., for at den kan see sit eget Duffe opfyldt? Lader os opfordre Regjeringen til at stille sig i et mere bestemt Forhold ligeoverfor Fabrikken, og lad det saa vise sig, om ikke Fabrikken skal see at komme ud af Forholdet uden nogen som helst Godtgjærelse. Der er et Billighedshensyn at tage, og det er paa Grund af, at der paa denne Fabrik er en 60 til 70 Arbejderfamilier, som bestaae af hverved 300 Mennesker. Det er bejsendt, at Fabrikken sørger omhyggeligt for sine Gamle og sine Fattige, og man siger, at den ogsaa agter at gjøre det, naar Fabrikken hæves som Geværfabrik. Der staaer uagtet ikke Noget om, at en Deel af Afsløsningssummen skulde anvendes i denne Retning, men Summens Størrelse skal dog, efter hvad jeg har hørt, være fastsat af